

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobců: **a) M. K.**, nar. X, **b) I. K.**, nar. X, oba bytem X, zast. JUDr. Blankou Mourovou, advokátkou se sídlem U Nemocnice 83, Trutnov, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, za účasti : **1) Městys Mladé Buky**, Krkonošská 186, 542 23 Mladé Buky, **2) L. F.**, bytem X, adresa pro doručování: X, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. října 2014, č.j. 18883/DS/2014-3-Ma, **t a k t o :**

I. Žaloba s e z a m í t á .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět sporu

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Úřadu Městys Mladé Buky jako silničního správního úřadu ze dne 21. 7. 2014, č. j. SSÚ-So/1-7/2013, kterým prvostupňový správní orgán rozhodl dle § 29 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), tak, že nařídil žalobcům, aby ve lhůtě 10 dnů od právní moci rozhodnutí odstranili nepovolenou pevnou překážku

z veřejně přístupné účelové komunikace, která se nachází na pozemku p. č. 911/1 v katastrálním území Mladé Buky.

II. Obsah žaloby

Dle žalobců žalovaný nesprávně posoudil předběžnou otázku, zda cesta vedoucí přes pozemek p. č. 911/1 má charakter veřejně přístupné účelové komunikace. Otázkou, zda se jedná o pozemní komunikaci ve vztahu k naplnění znaku obecného užívání (tj. užívání předem neomezeným okruhem uživatelů) se správní orgán prvního stupně vůbec nezabýval a žalovaný v tomto směru vyšel pouze z ničím nepodloženého sdělení správního orgánu prvního stupně o tom, že cestu užíval předem neomezený okruh osob (turisté, houbaři apod.). Toto tvrzení ovšem není podloženo žádným důkazem provedeným v průběhu správního řízení. O obecném užívání komunikace se nikdo ze svědků nezmínil a na takový způsob užívání komunikace není možno z žádného z provedených důkazů usuzovat. Cesta je užívána vlastníky navazujících nemovitostí vesměs na základě soukromoprávních vztahů mezi těmito osobami a žalobci a jedná se tedy o užívání vymezeným okruhem osob. O tom, že by tuto cestu měli snad užívat turisté či houbaři nebyla nikdy v průběhu správního řízení ani zmínka. Obecné užívání cesty nebylo ve správním řízení podle jejich názoru zjištěno. Z toho důvodu pak žalobci mají za to, že předmětná cesta není pozemní komunikací, tím méně pak pozemní komunikací veřejně přístupnou ve smyslu zákona o pozemních komunikacích v platném znění.

Žalobci dále poukázali na to, že s takto zásadním omezením vlastnického práva musí vlastník dotčeného pozemku souhlasit. V řízení bylo zjištěno, že žalobci vyjádřili zřetelně a aktivně (umístěním látkové pásky kolem pozemku) svůj nesouhlas s veřejným užíváním cesty ihned poté, kdy sami začali nemovitost (do té doby užívanou dlouhodobě nájemcem) užívat. Za nesprávný závěr považují žalobci, pokud je dovozován souhlas předchozího vlastníka nemovitosti, pana M. F. Ani on, ani nikdo z ostatních spoluvlastníků pozemku (B. J., L. M.) na pozemku sami nehospodařili, neužívali jej a přenechali jej do užívání nejprve panu N. a následně od roku 2001 panu S., který na něm hospodařil až do 31. 3. 2013, kdy pozemek do užívání převzali žalobci. Dále pak z výpovědi pana F. je zřejmé, že ani tento spoluvlastník s veřejným využitím cesty nesouhlasil, byl se na možnost zrušení cesty opakovaně ptát na pozemkovém úřadu, kde mu bylo sděleno, že cestu zrušit nelze. Za těchto okolností lze jen těžko dojít k závěru, že by takto postupovala osoba, která k veřejnému využití cesty dala souhlas.

Pan F. (společně s paní J. a M.) pak nabyli vlastnická práva k předmětnému pozemku tak, že jim tento byl vrácen v restituci Státním statkem Trutnov. Z provedeného dokazování přitom vyplynulo, že předmětná cesta vznikla vyježděním v terénu právě v době, kdy na pozemku hospodařil Státní statek Trutnov. Přístup Státního statku Trutnov je přitom nutno hodnotit s přihlédnutím k tomu, že tehdy vlastnil všechny pozemky dnes znovu rozdělené do pozemkových „pásů“ mezi jednotlivé vlastníky (L. F., V. Č., M. K., O. N., Krkonošský agrokomplex s.r.o., E. N. a žalobci). Státní statek Trutnov tedy jezdil napříč přes jeden velký sloučený pozemek, který jako celek obhospodařoval. Mimoto je třeba přihlídnout dle žalobců i k tomu, že se tak dělo v době, kdy vlastnictví požívalo minimální ochrany a minimálního významu. Konečně pak ani z toho, že traktory státního statku vyjezdily v krajině

cestu, která vede napříč přes pozemky jednotlivých vlastníků, není možno dovodit závěr, že se nutně musí jednat o pozemní komunikaci, nadto komunikaci veřejně přístupnou.

Pokud totiž někdo tuto komunikaci užíval a užívá, pak se jedná o předem vymezený okruh vlastníků pozemků, které dříve Státní statek Trutnov „sloučil“ a které jsou nyní znovu rozdělené do pozemkových pásů, které cesta protíná. Pozemkové pásy přitom na jednom svém konci končí přímo v obci Hertvíkovice na dosah hlavní silnice vedoucí obcí a v návaznosti na cesty, které jsou ve vlastnictví Městysu Mladé Buky. Většina vlastníků tak k přístupu na své pozemky využívá právě přístup z obce Hertvíkovice. Pokud však někdo z vlastníků těchto pozemkových pásů potřebuje cestu přes pozemek p. č. 911/1 využít, žalobci mu v tom nebrání. Jedná se rozhodně o výjimečné případy (například při potřebě průjezdu s větší technikou) a neděje se tak často. O takovém užívání pozemku (tedy o užívání pozemku předem vymezeným okruhem vlastníků) žalobci věděli a s takovým užíváním byli a jsou srozuměni. Prozatím nikdo z vlastníků neměl s užíváním cesty problém, proto je vše řešeno na úrovni ústních dohod, které mají charakter výprosy, žalobci by se však nebránili v případě potřeby ani jiné formě soukromoprávního řešení, např. zřízení věcného břemene. Není tak dle nich důvod zřizovat veřejně přístupnou účelovou komunikaci tam, kde je situace řešitelná s využitím práva soukromého.

Dle názoru žalobců není dána ani podmínka nezbytnosti a nenahraditelnosti komunikační potřeby, nutná k tomu, aby komunikace mohla být hodnocena jako veřejně přístupná účelová komunikace. S předmětným pozemkem ve vlastnictví žalobců bezprostředně sousedí pozemky pana N., který se v průběhu řízení vyjádřil tak, že na základě dohody s žalobci přes předmětný pozemek projíždí a nemá s tím problémy. Totéž se týká i následujícího pozemkového pásu, jehož vlastníkem je Krkonošský agrokomplex, s.r.o., neboť jediným společníkem této společnosti je pan E. N. a jednatelem pan M. N. N. mají na vlastní pozemky přístup ze strany od obce Hertvíkovice a mimoto nemají ani problém s průjezdem přes náš pozemek na základě soukromoprávního institutu výprosy, což bylo v řízení (výpověď pana N.) prokázáno. Jejich komunikační potřebu tedy není podle názoru žalobců potřeba v řízení dále posuzovat. Na tento pozemkový pás pak navazuje pozemek, jehož spoluvlastníky jsou pan M. K. a pan V. Č. I tento pozemkový pás „začíná“ v obci Hertvíkovice a z té strany na své pozemky pan K. jezdí (z hlavní silnice vedoucí obcí, dále po obecní cestě p. č. 1236 a 1238/1 a dále již po vlastních pozemcích). O požadavku pana Č. na odstranění překážky se žalobci dověděli až z jeho vyjádření z dubna 2014 – ani jemu však žalobci nebrání v tom, aby po dohodě s nimi po předmětné cestě v případě potřeby projížděl. Dále navazuje pozemkový pás vlastníka paní O. N. Paní O. N. vyslovila v tomto řízení výslovný nesouhlas se zřízením předmětné veřejně přístupné komunikace a uvedla, že ona dotčenou cestu k přístupu na své pozemky nepotřebuje. Na pozemek paní N. pak navazuje pozemek ve vlastnictví L. F., ohledně něho platí totéž, co bylo shora uvedeno o Č. Přístup na jeho pozemky je možný z hlavní silnice vedoucí obcí Hertvíkovice a žalobci mají za to, že tak na své pozemky jezdí. Bude-li však tento vlastník potřebovat přes pozemek žalobců projet, bude mu to umožněno. Městysu Mladé Buky žalobci průjezd k lesu k těžbě dřeva opakovaně umožnili, pokud jde o Lesy České republiky, s. p., nikdo je o umožnění průjezdu k těžbě dřeva dosud nežádal, ale ani s tím by neměli problémy. Panu Z. žalobci průjezd umožnili a on sám v řízení uvedl, že nesouhlasí s veřejným užíváním předmětné cesty.

Pokud správní orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí posuzuje alternativní cesty s využitím p. p. č. 1259/1 a p. p. č. 1238/2 jako nevyužitelné, pak tento závěr dle názoru žalobců netřeba hodnotit a pro rozhodnutí ve věci je bez významu, neboť se jedná o přístupové cesty, které by byly případně využitelné pro přístup k pozemkům obhospodařovaným panem N., který výslovně uvedl, že jeho komunikační potřeba je vyřešena prostřednictvím soukromoprávních institutů. Nezbytná komunikační potřeba tedy v daném případě dána není, a pokud je individuálně v některých případech potřeba předmětnou cestu využít, pak je to vždy řešeno soukromoprávními instituty a věc tedy není na místě řešit prostřednictvím institutů veřejnoprávních.

V závěru žaloby žalobci uvedli, že přes opakované upozornění je ve všech rozhodnutích stále uváděno chybné datum narození žalobce a).

Navrhli proto, aby krajský soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

Ve vyjádření k žalobě polemizoval žalovaný s jednotlivými žalobními námitkami.

K námitce, že byl nesprávně posouzen charakter cesty, neboť správní orgán prvního stupně se vůbec nezabýval otázkou, zda byl naplněn jeden ze znaků obecného užívání, tedy užívání komunikace neomezeným okruhem uživatelů, a že žalovaný v tomto směru vyšel pouze z ničím nepodloženého sdělení správního orgánu prvního stupně o tom, že cestu užíval předem neomezený okruh osob (turisté, houbaři), odkázal žalovaný na str. 3 - 4 rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a dále na náleznost Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3608/10 ze dne 21. 09. 2011, v němž se k této problematice Ústavní soud vyjádřil. Žalovaný dále uvedl, že v žalobou napadeném rozhodnutí pouze parafrázoval to, co uvedl ve svém stanovisku k podanému odvolání správní orgán prvního stupně, žádné vlastní úvahy ohledně užívání cesty turisty neuváděl, tj. tvrzení žalobců je v tomto ohledu nepravdivé.

Ohledně námitky, že cesta je užívána na základě „vesměš“ soukromoprávních vztahů, podpořené odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, žalovaný konstatoval, že se k ní nemůže vyjádřit, protože žalobci specifikovali judikaturu chybně, resp. se jedná o judikaturu, která se dané problematiky netýká. Svoje vypořádání se s danou problematikou na str. 5 – 6 napadeného rozhodnutí považoval za dostatečné.

Žalobní námitka, že nebyl udělen souhlas s veřejným užíváním cesty, je dle žalovaného identická s námitkou odvolací, s níž se žalovaný vypořádal na str. 3 - 4 svého rozhodnutí.

Pokud jde o námitku, že cesta není cestou z nezbytnosti, tj. neplní nutnou komunikační potřebu, odkázal žalovaný na stranu 6 žalobou napadeného rozhodnutí, resp. stranu 5 rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

Ohledně námitky, že všechna rozhodnutí správních orgánů obsahují chybné datum narození žalobce a) konstatoval, že ve výroku žalobou napadaného rozhodnutí je uvedeno jako datum narození žalobce a) 25. 02. 1957, žalobci v žalobě uvedli jako datum jeho narození stejné datum. Pokud některá jiná rozhodnutí uvádějí chybný datum narození žalobce a), jedná se o pouhou chybu v psaní.

Závěrem popsal žalovaný historii předmětného pozemku, na němž je umístěna pevná překážka. Z přidělové listiny Ministerstva zemědělství z roku 1947, čj. K 341/1-20/47, je zřejmé, že došlo k nabytí vlastnictví usedlosti čp. 11 a přilehlých zemědělských pozemků panem F. T. a paní G. T., když se v případě tohoto majetku jednalo o konfiskáty majetku osob, na které se vztahovaly dekrety prezidenta Československé republiky vydané v důsledku 2. světové války. Na základě „Výměru“ z roku 1956 pak byl přiděl uvedenému nemovitosti jmenovaným odňat, což bylo odůvodněno tím, že jmenovaní nemovitost opustili a nehosподаří na ní. Na základě rozhodnutí Pozemkového úřadu - Okresního úřadu v Trutnově z roku 1996 o vlastnictví oprávněných osob dle § 9 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, pak došlo k vydání tohoto majetku panu M. F., paní L. M. a paní B. J., což bylo odůvodněno tak, že jde o osoby oprávněné ve smyslu § 4 odst. 2) písm. c) uvedeného zákona a restituční titul je dán § 6 odst. 1 písm. p) tohoto zákona.

Žalovaný v návaznosti na tyto skutečnosti a na odkaz na judikaturu Ústavního soudu zapochyboval, zda je uvedené rozhodnutí Pozemkového úřadu Okresního úřadu v Trutnově z roku 1996 zákonné. Uvedl, že při vědomí, že uvedené rozhodnutí nemůže být již z procesních důvodů a z důvodu ochrany dobré víry přezkoumáno a zrušeno, jakož i toho, že je třeba vycházet z předpokladu, že je zákonné a správné, neboť nebylo zákonem stanoveným způsobem zrušeno, chtěl tím poukázat na to, že pokud by bylo uvedené rozhodnutí zrušeno z výše uvedených důvodů, mělo by uvedené samozřejmě vliv i např. na zkoumání toho, která osoba (vlastník cesty) udělila souhlas s veřejným užíváním cesty.

Krajský soud by měl tedy dle názoru žalovaného žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

Jako osoby zúčastněné na řízení se k výzvě krajského soudu přihlásily Městys Mladé Buky a L. F. Žádné podrobnější vyjádření k věci však ani jedna z nich nepodala.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “s. ř. s”). Učinil tak bez nařízení jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., když k takovému postupu udělili žalobci i žalovaný souhlas postupem dle věty druhé téhož ustanovení. O věci usoudil následovně.

A. Obecná zákonná úprava a relevantní judikatura soudů týkající se institutu veřejně přístupné účelové komunikace

Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je důležitým předmětem posouzení otázka vzniku a existence veřejné účelové komunikace, krajský soud pokládal za nutné nejprve shrnout relevantní právní úpravu a judikaturu správních i civilních soudů týkající se dané problematiky

Právní režim pozemních komunikací upravuje zákon o pozemních komunikacích, který je vymezuje jako *dopravní cesty určené k užití silničními a jinými vozidly a chodci* (srovnej § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích). Pozemní komunikace jsou dle odst. 2 téhož ustanovení členěny do čtyř kategorií, a to na dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace. Na rozdíl od dálnic, silnic a místních komunikací, které jsou ve vlastnictví osob veřejného práva, mohou být účelové komunikace ve vlastnictví soukromých subjektů.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích je účelovou komunikací pozemní komunikace, která *slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*. Tyto komunikace jsou veřejně přístupnými účelovými komunikacemi, přičemž zákon počítá i s účelovými komunikacemi, které nejsou veřejně přístupné, jedná-li se o pozemní komunikace v uzavřeném prostoru nebo objektu, které slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu (§ 7 odst. 2 zákona). V takovém případě je účelová komunikace přístupná v rozsahu a způsobem, který stanoví vlastník nebo provozovatel uzavřeného prostoru nebo objektu.

Z citované právní úpravy tak vyplývá, že komunikace bude mít charakter účelové pozemní komunikace *ex lege* (tj. ze zákona, aniž by bylo třeba o její kategorizaci vydávat správní rozhodnutí), bude-li naplňovat zákonem vymezené pojmové znaky pozemní komunikace, jak jsou vymezené v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, a zároveň pojmové znaky účelové pozemní komunikace, vymezené v § 7 odst. 1 (event. § 7 odst. 2) tohoto zákona.

První dva znaky účelové komunikace tak definuje zákon o pozemních komunikacích. Jsou to 1) zřetelná (v terénu patrná) cesta určená k užití vozidly a chodci pro účel dopravy a 2) spojující jednotlivé nemovitosti pro potřeby jejich vlastníků nebo spojující tyto nemovitosti s ostatními pozemními komunikacemi nebo sloužící k obhospodařování zemědělských nebo lesních pozemků.

Kromě shora uvedených náležitostí, které vyplývají přímo ze zákona, bude veřejně přístupná účelová komunikace existovat pouze se souhlasem vlastníka. Tento závěr vyplývá z dosavadní judikatury civilní i správní (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1868/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 - 64, a nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06), která navazuje již na

rozhodovací praxi předválečného Nejvyššího správního soudu. Ten mimo jiné dovodil, že „[p]ozemek, který je v soukromém vlastnictví, lze uznati za veřejnou cestu jen tehdy, jsou-li splněny dva předpoklady, a to jednak, že pozemek byl věnován buď výslovným projevem nebo z konkludentních činů vlastníka byl k obecnému užívání určen a dále především z toho, že toto užívání slouží k trvalému uspokojení nutné komunikační potřeby.“ (Boh A 10017/32).

Co se týče „kvality“ souhlasu vlastníka, ten může být buď výslovný, či konkludentní. Jestliže však vlastník se zřízením účelové komunikace souhlasil, jsou jeho soukromá práva v takovém případě omezena veřejnoprávním institutem obecného užívání pozemní komunikace, které nemůže být vyloučeno jednostranným úkonem vlastníka, jenž takový souhlas udělil, ani jeho právními nástupci (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005). Jestliže vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako účelová komunikace, s tímto *nevyslovil kvalifikovaný nesouhlas*, jde o účelovou komunikaci, vzniklou ze zákona. Stačí, aby vlastník *strpěl užívání pozemku* jako komunikace, v případě nesouhlasu musí však jít o aktivní jednání. Pokud vznikne účelová komunikace, je její právní status závazný i pro budoucí majitele pozemku - účelové komunikace, tito nejsou oprávněni komunikaci ze své vůle uzavřít. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze případy, kdy nedochází k převodu mezi soukromými subjekty, ale kdy je komunikace nabývána od veřejnoprávní korporace – zde nelze souhlas bez dalšího presumovat (nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06). Veřejnou cestou se tedy pozemek stává jeho věnováním obecnému užívání, ať již vlastníkem výslovně projeveným souhlasem nebo konkludentním strpěním (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66).

Druhou judikatorně dovozenou podmínkou pro vznik veřejně přístupné účelové komunikace je též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Existují-li tedy jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům.

Dále považuje krajský soud za vhodné připomenout, jak se judikatura staví k prokazování existence veřejně přístupné účelové komunikace v případě cest užívaných tzv. od nepaměti. Nejvyšší správní soud již v jednom z prvních rozsudků (rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 – 64) týkajícím se účelových komunikací konstatoval, že průkaznost veřejnosti starých cest, které jsou dle tvrzení některého z účastníků užívány od nepaměti, je vždy problematická a sporná. Dále soud dodal, že komunikace, u níž sice nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je veřejně přístupnou účelovou komunikací (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 – 66, či rozsudek ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 - 60). Obdobně se vyjadřuje i Nejvyšší soud, např. v rozsudku ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002. Zde vyslovil, že „[p]otíže činí důkaz veřejnosti starých cest, užívaných od nepaměti; v těchto případech starší judikatura vycházela z domněnky věnování, bylo-li prokázáno, že cesty bylo užíváno trvale z naléhavé potřeby komunikační. Byla-li tedy cesta od nepaměti veřejně užívána z naléhavé komunikační potřeby, jde o účelovou komunikaci.“ Je zde tedy konstruována domněnka, podle které existuje-li zde naléhavá komunikační potřeba, pro kterou je určitá cesta od nepaměti užívána

veřejností, přičemž (zejména právě pro dlouhodobost užívání) nelze již zjistit, zda některý z předcházejících vlastníků s obecným užíváním vyslovil souhlas, jedná se o veřejně přístupnou účelovou komunikaci (samozřejmě za současného naplnění dalších zákonných znaků).

B. Konkrétní posouzení dané věci

Úvodem krajský soud předesílá, že všechny nemovitosti, o nichž bude níže pojednávat, se nacházejí v katastrálním území Hertvíkovice. Tento údaj již tedy nebude z důvodu úspornosti u jednotlivých nemovitostí dále uváděn.

1. Žalobci rozporovali existenci shora uvedených podmínek pro vznik veřejně přístupné účelové komunikace. Předně tvrdili, že není prokázáno, že by někdo z předchozích vlastníků pozemku p. č. 911/1 dal souhlas k tomu, aby tento pozemek (resp. ta jeho část, na níž se nachází předmětná komunikace) byl jako veřejně přístupná komunikace užíván. Taková úvaha je ale, a to i s ohledem na shora citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu, nesprávná.

Žalobci se mýlí v tom, že je nutné, aby byl prokázán souhlas některého z předchozích vlastníků předmětné komunikace s tím, že může být jako veřejná užívána. Naopak, pro posouzení dané otázky je relevantní, zda vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako účelová komunikace, s tímto nevyjádřil kvalifikovaný nesouhlas. Pokud existence takového nesouhlasu nebyla prokázána, jde o účelovou komunikaci vzniklou ze zákona. Krajský soud připomíná judikatorní závěr, že stačí, aby vlastník strpěl užívání pozemku jako komunikace, v případě nesouhlasu musí však jít o aktivní jednání.

V přezkoumávané věci bylo prokázáno, zejména výsledky svědků, že předmětná komunikace vznikla před více jak padesáti lety. Nelze samozřejmě přehlédnout, že se tak s největší pravděpodobností stalo v době, kdy pozemek byl ve vlastnictví tehdejšího československého státu, právo hospodaření na něm vykonával Státní statek Trutnov. Na takovou situaci pamatují shora uvedené judikatorní závěry obsažené např. v nálezů Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06, nebo v silničním správním úřadem citovaném rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005. Souhlas tehdejšího vlastníka pozemku či jeho správce se zřízením komunikace tedy není pro posouzení jejího současného charakteru relevantní.

Na základě rozhodnutí Pozemkového úřadu v Trutnově z roku 1996 dle zákona č. 229/1991 Sb. došlo k přechodu vlastnického práva na oprávněné fyzické osoby, konkrétně na pana u M. F. (1/2), paní L. M. (1/4) a paní B. J. (1/4). Právě v tento okamžik bylo lze očekávat, že vlastníci pozemku začnou aktivně jednat za tím účelem, aby projevili svůj nesouhlas s existencí předmětné komunikace. Správní orgány se na tento okamžik rovněž zcela správně zaměřily a provedly v tomto směru potřebné dokazování, když klíčovým důkazem se jeví zejména dva svědecké výsledky pana M. F.. Z nich vyplynulo, že majitelé dotčeného pozemku po jeho restituci o existenci cesty na něm věděli. Protože se ale rozhodli sami nehospodařit, pozemek pronajali. Z jeho výsledků je dále zřejmé, že v té době proti existenci cesty nikterak aktivně nebrojili, nevadila jim. Teprve po několika letech (kdy už byl pozemek v nájmu jiného nájemce) se měl pan F. nejprve na pozemkovém úřadu,

posléze na Pozemkovém fondu České republiky, dotazovat, zda by přicházelo v úvahu zrušení cesty. Skutečnost, že toto tvrzení nebylo doloženo žádnými jinými důkazy, nepovažuje krajský soud za relevantní.

Ze zjištěného skutkového stavu je totiž evidentní, že žádnému ze spoluvlastníků pozemku po jeho navrácení v restituci veřejné užívání cesty nikterak nevadilo a byli s ním srozuměni. Pokud až po několika letech vyvinul jeden z nich určitou aktivitu spočívající v dotazech na možnosti případného zrušení cesty ve vztahu ke správním orgánům (pozemkový úřad) či státním institucím (Pozemkový fond ČR), a bez dalšího akceptoval negativní odpověď, nelze popsany postup rozhodně považovat za aktivní jednání, kterým by vlastník dal najevo nesouhlas s veřejným užíváním cesty po svém pozemku. U předmětné cesty tedy došlo k naplnění judikatorního znaku veřejně přístupné účelové komunikace, tedy byl vlastníky pozemku, na němž se cesta nachází, konkludentně udělen souhlas s jejím veřejným užíváním. Ten je závazný i pro žalobce coby jejich právní nástupce. Naopak, existence kvalifikovaného nesouhlasu s užíváním předmětné komunikace ze strany vlastníka pozemku p. č. 911/1 prokázána nebyla.

Pro úplnost považuje krajský za příhodné zmínit fakt, na který poukazovaly i správní orgány, ačkoliv není s ohledem na shora uvedené pro posouzení existence předmětného judikatorního znaku veřejně přístupné účelové komunikace v dané věci rozhodný. Tedy že ani žalobci, poté co pozemek v roce 2008 koupili, aktivní nesouhlas s existencí cesty na svém pozemku neprojevali. Stalo se tak až po několika letech, kdy skončil nájemní vztah k pozemku a oni na komunikaci umístili pevnou překážku.

Tímto krokem zcela zásadně (a dlužno říci, že dle přesvědčení krajského soudu negativně) zasáhli do systému, který s ohledem na historii vzniku a vývoje dané lokality, s ohledem na její specifickou danou konfigurací horského terénu a v neposlední řadě s ohledem na rozumné sousedské vztahy fungoval dlouhá desetiletí bez nejmenších problémů.

2. Žalobci v žalobě namítli, že se správní orgány nedostatečně zabývaly právě otázkou veřejnosti dotčené cesty, kterou podle nich užívá pouze omezený okruh uživatelů. Tvrzení silničního správního úřadu, že cestu dlouhá léta užívají také turisté či houbaři, považovali za ničím neprokázané a nepodložené.

Krajský soud má ale skutkový stav ohledně užívání předmětné komunikace ze strany veřejnosti v minulosti za zcela zřejmý. Ve správním řízení bylo prokázáno, že předmětná komunikace sloužila po dlouhá desetiletí jako přístupová cesta pro zemědělskou a lesní techniku v případech, kdy nastala potřeba obhospodařovat luční či lesní pozemky nacházející se za pozemkem p. č. 911/1. Byla tedy v případě potřeby kdykoliv přístupná veřejnému užívání. Tato skutečnost byla po dlouhá léta respektována nejen vlastníkem pozemku, na němž se předmětná komunikace nachází, ale rovněž všemi vlastníky objektů a pozemků nacházejících se v dané lokalitě, stejně jako všemi uživateli předmětné komunikace.

Krajský soud v souvislosti s tím odkazuje na svědecké výpovědi svědků J. Š., J. B. nebo M. N., jakož i na zjištění silničního správního úřadu učiněná při místních

šetřeních. Z obsahu těchto důkazů veřejnost užívání cesty neomezeným okruhem uživatelů zřetelně vyplývá.

V souvislosti s tím krajský soud vyjadřuje svůj názor, že není nejmenšího důvodu znehodnocovat a podceňovat závěry správních orgánů, které jsou podloženy znalostí místních poměrů (srovnej také § 50 odst. 1 správního řádu). Kdo jiný, než pracovník silničního správního úřadu (kterým je místně příslušný obecní úřad) by měl znát lépe situaci v tom kterém místě své obce, které je předmětem sporu, a které má možnost navštěvovat ať už osobně či v rámci úřední činnosti třeba v průběhu několika desítek let. Není tedy důvod, aby informace důležité pro správní řízení, které jsou pracovníkům silničního správního úřadu známy z úřední činnosti nebo z jejich občanského života (například právě povědomost o tom, že cesta je běžně užívána veřejností za účelem turistiky, houbaření, vycházek do lesa apod.), nebyly pro zjištění a objasnění skutkového stavu posuzovaného případu využity.

K argumentaci žalobců krajský soud ještě dodává, že použitím termínu „veřejně přístupná“ účelová komunikace je dáno najevo pouze to, že jde o účelovou komunikaci ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, nikoliv o účelovou komunikaci ve smyslu § 7 odst. 2 tohoto zákona. Z definice účelové komunikace podle § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích nevyplývá, že by muselo jít o takovou pozemní komunikaci, která je užívána blíže neurčitou veřejností. Rozhodná je skutečnost, že jde o komunikaci, která je přístupná veřejně, tedy nejde o komunikaci, která se nachází v uzavřeném prostoru nebo objektu (srovnej rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2012, č.j. 11 Ca 166/2009-74).

3. Poslední okruh žalobních námitek zpochybňoval závěr správních orgánů, že byl naplněn druhý judikatorní znak účelové komunikace, tedy existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby.

Dlužno předeslat, že z obsahu této žalobní námítky je patrný argumentační posun žalobců týkající se dané problematiky. Ve správním řízení žalobci přicházeli s konkrétními návrhy komunikačních alternativ oproti cestě přes pozemek p. č. 911/1. Dle krajského soudu se všemi těmito návrhy silniční správní úřad pečlivě zabýval. O tom svědčí např. obsah protokolu o místním šetření ze dne 17. 12. 2013, jakož i podklady založené ve správním spise spočívající v zákresech těchto v úvahu přicházejících přístupových alternativ do pozemkových map, slovním popisu zjištěného stavu a jeho dokumentaci pomocí fotografií.

V odůvodnění svého rozhodnutí pak silniční správní úřad takto zjištěné skutečnosti vyhodnotil se závěrem, že jiná přístupová komunikace, která by byla způsobilá nahradit srovnatelným způsobem cestu po pozemku p. č. 911/1 neexistuje (viz str. 5). K těmto skutkovým zjištěním nemá krajský soud, co by dodal a odkazuje na ně. Následný závěr silničního správního úřadu, potažmo žalovaného, je pak s těmito skutkovými zjištěními v logickém souznění.

Žalovaný navíc v souvislosti s touto problematikou přílehavě zmínil, že je nutno vždy přihlídnout také k charakteru nemovitostí, které cesta napojuje. V přezkoumávané věci jsou to zemědělské a lesní pozemky, které, jak pokračoval žalovaný, vyžadují i při běžné hospodářské činnosti jejich uživatelů takové dopravní

napojení, které je schopné kapacitně pojmout zemědělskou a lesní techniku, byť se nemusí jednat o potřebu každodenní.

V žalobě žalobci přišli s tvrzením, že tyto závěry správních orgánů v podstatě netřeba hodnotit, protože za podstatné považují to, že s každým z okruhu uživatelů cesty jsou na jejím užívání buď domluveni, nebo takovou dohodu v budoucnu jsou ochotni uzavřít, např. za využití institutu výprosy nebo věcného břemene. Vyšli opět z předpokladu, že okruh uživatelů cesty je omezený, tedy že sestává pouze z vlastníků pozemkových „pásů“ (pozůstatek tzv. přidělů, na základě nichž byl po 2. světové válce rozdělován mezi československé občany konfiskovaný zemědělský majetek – pozn. krajského soudu) nacházejících se za pozemkem p. č. 911/1, případně je do něj ještě možno zahrnout coby vlastníky zemědělských a lesních pozemků Městys Mladé Buky a Lesy České republiky, s. p. Vlastníci pozemkových pásů navíc mají ve většině případů dle žalobců zajištěn přístup ke svým pozemkům z hlavní silnice vedoucí obcí Hertvíkovice.

Krajský soud odkazuje na své shora učiněné závěry ohledně veřejnosti cesty na pozemku p. č. 911/1 a ohledně existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby této cesty. Je tedy zřejmé, že předmětná cesta naplnila v minulosti všechny zákonné i judikatorní znaky veřejně přístupné účelové komunikace. Splněním těchto podmínek, nikoliv rozhodnutím silničního správního úřadu, se tedy tato cesta stala veřejně přístupnou účelovou komunikací ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Tím je založen i její právní režim, který vyplývá přímo z uvedeného zákona. Na právním statusu účelové komunikace, který je vymezen zákonem, pak nemohou nic změnit případné následné dohody žalobců s některými z jejích uživatelů mající povahu soukromoprávní. Pokud takovou dohodu některý z uživatelů s vlastníky pozemku, např. z opatrnosti, uzavřel, jedná se o úkon nadbytečný, nemající na právní povahu účelové komunikace vliv (srovnej rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 1. 2012, č.j. 2/2011-37).

K uvedenému krajský soud ještě dodává, ačkoliv to právní význam na shora uvedený závěr mít nemůže, že takovou dohodu neuzavřeli žalobci zdaleka se všemi vlastníky pozemkových „pásů“ za pozemkem p. č. 911/1. Z obsahu správního spisu je zřejmé, že minimálně Č. a L. F. s umístěním pevné překážky na dotčené cestě nesouhlasili, neboť ji vždy užívali s vědomím, že jde o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, stejně jako např. Městys Mladé Buky.

4. K poslední žalobní námitce krajský soud uvádí, že dle údajů obsažených v rubrice žaloby se žalobce a) narodil 25. 2. 1957. Stejně datum narození je uvedeno i ve výrokové části jak žalovaného rozhodnutí (na dvou místech, viz str. 1 napadeného rozhodnutí), tak v návěti a vlastním výroku rozhodnutí silničního správního úřadu. Protože žalobci námitku blíže nespecifikovali, nebylo již povinností krajského soudu dohledávat, jestli snad k nesprávnosti ohledně data narození žalobce a) došlo např. v odůvodnění rozhodnutí. Ať tak či onak, i kdyby k takovému pochybení došlo, není způsobilé způsobit samo osobě nezákonnost napadeného rozhodnutí. Jednalo by se o pochybení formální, mající povahu zřejmé nesprávnosti, jejíž nápravu lze sjednat postupem dle § 70 správního řádu.

5. Závěrem krajský soud považuje za vhodné konstatovat, že rozhodně neměl pravomoc zabývat se zákonností rozhodnutí Pozemkového úřadu v Trutnově z roku

1996, kterým byl dotčený pozemek vydán právním předchůdcům žalobců dle zákona č. 229/1991 Sb. Na toto rozhodnutí je proto nutno nahlížet jako na správné a zákonné, čehož si byl ostatně vědom i žalovaný. Krajský soud proto nerozumí tomu, proč uvedenou problematiku ve svém vyjádření k žalobě vůbec otevíral, když její posouzení nemohlo mít na soudní přezkum napadeného rozhodnutí sebemenší vliv.

Krajský soud ještě připomíná, že předmětem soudního přezkumu bylo rozhodnutí, kterým silniční správní úřad nařídil žalobcům odstranění pevné překážky z veřejně přístupné účelové komunikace dle § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích. Pokud vzniknou v tomto správním řízení pochybnosti o tom, zda se jedná o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, posoudí ji silniční správní úřad jako otázku předběžnou a v závislosti na tom ve věci meritorně rozhodne. Tak také silniční správní úřad v přezkoumávané věci postupoval. Proti vlastnímu rozhodnutí o odstranění pevné překážky z veřejně přístupné účelové komunikace žádná ze žalobních námitek nesměřovala.

Krajský soud tak žádné ze žalobních námitek nepřisvědčil, neshledal tedy žalobu důvodnou a nezbylo mu, než ji zamítnout v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.

VIII. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný, ten však náhradu nákladů řízení nepožadoval, z obsahu soudního spisu ani nevyplývá, že by mu nějaké měly vzniknout.

Náklady řízení nemohly být přiznány ani osobám zúčastněným na řízení. Dle § 60 odst. 5 s. ř. s. má totiž osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Taková situace v dané věci nenastala, ostatně ani jedna z osob zúčastněných na řízení náhradu nákladů řízení nepožadovala.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem

lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 25. srpna 2015

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu